

Nr 2
343/22

MARZEC/KWIECIEŃ
2022

ECHO KLUCZ

MIESIĘCZNIK BEZPŁATNY ISSN 1426-1987

Dwumiesięcznik
samorządowy
wydawany
w Gminie Klucze

Gmina Klucze

solidarna z Ukrainą

W numerze m.in.:

Gmina Klucze z dwoma
statuetkami za projekty
unijne.

str. 10

Gmina Klucze pomaga
uchodźcą z Ukrainy.

str. 3-7

w numerze

Życzenia świąteczne	2
Mieszkańcy Ukrainy znaleźli bezpieczny azyl w Gminie Klucze	3
Władze gminy spotkały się z mieszkańcami w sprawie pomocy uchodźcom z Ukrainy	3-4
Zbiórka darów w gminie Klucze	5
Nadanie numeru PESEL dla uchodźców z Ukrainy / Надання номера PESEL для біженців з України	5-6
Informacja dla osób chcących przyjąć uchodźców	7
Bezpłatna opieka medyczna i szczepienia przeciw Covid-19 dla mieszkańców Ukrainy!	7
Nieodpłatna pomoc prawna dla uchodźców z terenów Ukrainy	7
Jak rozmawiać z rodzinami z Ukrainy, które gościsz u siebie	8-9
Gmina Klucze z dwoma statuetkami za projekty unijne	10
Dofinansowanie w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg dla gminy Klucze	11
Pamiętajmy o obowiązku umieszczenia tabliczki z numerem budynku!	11
„Tropem wilczym”, czyli Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych	12
Uczennica z SP w Jaroszewcu laureatką stypendium sportowego „Tropem Wilczym”!	12
Etap gminny konkursu Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski	13
Sukcesy naukowe uczniów ze Szkoły Podstawowej w Jaroszewcu	13
GOK Klucze otrzymał dofinansowanie w ramach programu EtnoPolska	13
„Babski Comber” oraz „Muzyczny upominek dla Pań”, czyli Dzień Kobiet w gminie Klucze	14
Śpiewaj z chórem ENIGMA!	14
Kartki z pamiętnika – historyczne wspomnienia Edmunda Oruby – część druga	15
Szkolenie rekonstruktorów w okopach w Bydlinie	16
Dodatek osłonowy	17
ZUS wypłaca nowe świadczenie RKO i 500 plus	17-18
„Otwarta szafa” – darmowa odzież używana dla mieszkańców gminy oraz uchodźców z Ukrainy	18
Świadczenia 500+ dla obywateli Ukrainy	19

ECHO KLUCZ

Samorządowy
Biuletyn Informacyjny

Wydawca:

Gmina Klucze z siedzibą
w Urzędzie Gminy Klucze

Adres Redakcji:

Urząd Gminy Klucze
ul. Partyzantów 1, 32-310 Klucze
tel. 32 642 85 08 w. 71
echo@gmina-klucze.pl

Redakcja:

Pracownicy Referatu Funduszy
Zewnętrznych i Promocji: Joanna Smentek,
Magdalena Moroń, Joanna Milewska

Druk i Skład:

Drukarnia GRAFPRESS
32-300 Olkusz, ul. 29-listopada (pawilon)
www.grafpress.com.pl

Nakład: 1200 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo
do redagowania i skracania tekstów.

**Wersje elektroniczne
numerów Echa Klucz są dostępne
na www.gmina-klucze.pl
w zakładce Gazeta Samorządowa**

Wielkanoc to szczególny czas, kiedy wraz ze zmartwychwstałym Chrystusem odradza się wiara, nadzieja i miłość – tak potrzebne w obliczu rozgrywających się wydarzeń, których jesteśmy świadkami, ale i uczestnikami.

W tych niełatwych chwilach, doświadczania i próby, z okazji Świąt Wielkanocnych, życzymy wszystkim – a zwłaszcza obywatelom Ukrainy, którzy w naszej gminie znaleźli schronienie przed wojną – tego, co od Boga pochodzi – **POKOJU**, wzajemnej życzliwości, zrozumienia i szacunku.

Niech te Świąta Wielkanocne przyniosą Państwu wytchnienie, radość, otuchę i nadzieję. Niech Zmartwychwstanie, które niesie odrodzenie, nappełni Nas spokojem i wiarą, niech da siłę w pokonywaniu trudności i pozwoli z ufnością patrzeć w przyszłość – „*oby skrzydła wiary przykryły kamienie zwątpienia i uniosły serca ponad przemijanie...*”

Великдень – це особливий час, коли разом з воскреслим Христом відроджуються віра, надія і любов – настільки необхідні перед обличчям подій, що розгортаються, які ми спостерігаємо, але також беремо участь.

У ці важкі моменти, випробування і випробування, з нагоди Великодня, бажаємо всім – і особливо громадянам України, які знайшли притулок від війни в нашій громаді – того, що походить від Бога – перш за все МИРУ, взаємної доброти, розуміння і поваги

Нехай цей Великдень принесе вам перепочинок, радість, підбадьорення і надію. Нехай Воскресіння, яке приносить відродження, наповнить нас миром і вірою, дасть нам сили в подоланні труднощів і дозволить з упевненістю дивитися в майбутнє – «нехай крила віри прикриють камені сумнівів і піднімуть серця над плином часу...»

Mieszkańcy Ukrainy znaleźli bezpieczny azyl w Gminie Klucze

Gmina Klucze czynnie angażuje się w pomoc dla uchodźców z Ukrainy, udzielając im również schronienia. Obywatele Ukrainy, którzy uciekli przed wojennym koszmarem zostali rozlokowani w kilku miejscach, które gmina zgłosiła do tworzonej przez wojewodów i współtworzonej przez starostów bazy noclegowej (zakwaterowanie zbiorowe). Uchodźcy szukający w Polsce schronienia przed agresją ze strony Rosji, dotarli m.in. do Olkusza specjalną linią LHS bezpośrednio z terytorium Ukrainy. Transport tym odcinkiem umożliwiał wyeliminowanie zmiany wózków w wagonach na przejściach granicznych. Nieczynny peron został w ekspresowym tempie zmodernizowany przez kolejarzy i stał się węzłem komunikacyjnym dla

pociągów ze Lwowa. Część z przybyłych osób zdecydowała się osiedlić w gminie Klucze.

Zmęczeni podróżą, kolejkami na granicy, zmarznięci, po traumatycznych przeżyciach – w Polsce znaleźli wsparcie i ludzi, którzy w pełni zaopiekowali się nimi – serdecznie i bezinteresownie. Wielu mieszkańców gminy Klucze zaoferowało ukraińskim uchodźcom dach nad głową, a także wsparcie materialne, rzeczowe, a nawet duchowe. Osoby, które udzieliły schronienia obywatelom Ukrainy, dbają o to, żeby dobrze poculi się i odnaleźli w środowisku lokalnym.

Dziękujemy mieszkańcom gminy za serce okazane naszym wschodnim sąsiadom doświadczonym przez koszmar wojny. Nie ustawiamy w pomocy!

Jaroszowiec – jedno z miejsc zbiorowego zakwaterowania dla uchodźców z Ukrainy.

Władze gminy spotkały się z mieszkańcami w sprawie pomocy uchodźcom z Ukrainy

W dniu 15 marca 2022 r. na auli Szkoły Podstawowej w Kluczach odbyło się spotkanie władz samorządowych z mieszkańcami gminy Klucze, którzy goszczą u siebie uchodźców z Ukrainy.

W spotkaniu uczestniczyli: poseł na Sejm RP/dyrektor CUS w Kluczach – Agnieszka Ścigaj, Wójt Gminy Klucze – Norbert Bień, Sekretarz Gminy Klucze – Daniel Hickiewicz, Przewodniczący Rady Gminy Klucze – Bogusław Paś, radny powiatu olkuskiego – Kamil Wołek, dyrektor GZO – Jarosława Kraszevska, wicedyrektor SP Klucze – Marta Dziura, wicedyrektor – Anna Konieczniak, dyrektor GOK – Mirosław Macek.

Na sali obecnych było też sporo osób z Ukrainy, które znalazły schronienie przed wojną w gminie Klucze. W zrozumieniu podejmowanych kwestii pomogła

im tłumaczka, która objaśniała w języku ukraińskim o czym jest mowa. Władze gminy planują podjąć z nią szerszą współpracę, ponieważ obecność osoby, która zna i płynnie porozumiewa się w języku polskim i ukraińskim jest niezbędna.

Na samym wstępie, zarówno Wójt Gminy Klucze, jak i pani poseł – Agnieszka Ścigaj wyrazili uznanie za postawę mieszkańców gminy, którzy udzielili wsparcia uchodźcom z Ukrainy zarówno w postaci darów rzeczowych, jak i „dachu nad głową”,

a następnie poinformowali przybyłych o możliwościach i formach uzyskania pomocy oraz o warunkach jakie należy spełnić, żeby taką pomoc otrzymać. Bardzo istotną sprawą jest wyrobienie numeru PESEL, który pozwoli uchodźcom z Ukrainy na złożenie wniosku i uzyskanie świadczeń socjalnych, jak 500+ czy 300+. Wójt Gminy Klucze poinformował zebranych, że poczynawszy od 16 marca 2022 r. uchodźcy z Ukrainy mogą starać się w Urzędzie Gminy Klucze o nadanie numeru PESEL. Niezbędne w tym celu jest m.in. posiadanie odpowiedniego zdjęcia, dlatego władze gminy zadbały o tę kwestię i zorganizowały fotografa, który nieodpłatnie wykonał zdjęcia do dokumentów uchodźcom z Ukrainy, przebywającym na terenie gminy Klucze.

Pani poseł oraz pan wójt uświadamiali przybyłych, że warto również otworzyć konto bankowe, co ułatwi przekazywanie świadczeń. W tej sprawie przeprowadzone zostały rozmowy z Bankiem PeKaO, który zaoferował swoje usługi i pomoc Ukraińcom w załatwianiu formalności.

Podczas spotkania podejmowano także zagadnienia związane z edukacją ukraińskich dzieci, które można zapisywać do szkół w miejscu, gdzie przebywają. Należy się w tym celu udać do dyrekcji placówki w konkretnej miejscowości. Na ten moment w szkołach podstawowych i przedszkolach

w gminie Klucze naukę rozpoczęło kilkadziesiąt dzieci z Ukrainy. Mają one takie samo prawo do edukacji, jak dzieci polskie. W celu lepszej asymilacji dla dzieci ukraińskich uczęszczających do szkół podstawowych zorganizowano bezpłatne lekcje nauki języka polskiego, zapewniono im też pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Jeżeli zaś chodzi o studentów, to mogą kontynuować naukę na uczelniach w Krakowie czy Katowicach. Mają oni prawo do bezpłatnych przejazdów komunikacją państwową. Tu warto dodać, że dla wszystkich uchodźców z Ukrainy dostępna jest bezpłatna komunikacja międzygminna na terenie powiatu.

Poruszano również kwestię opieki medycznej, a w szczególności szczepień przeciwko COVID-19, które oferuje uchodźcom NZOZ Klucze. Zachęcano, by przyjmować szczepionki i w ten sposób zapobiegać zakażeniom czy też złagodzić ich przebieg.

Pani poseł oraz wójt dziękowali mieszkańcom gminy Klucze za okazywaną pomoc uchodźcom z Ukrainy, a także apelowali do nich, by wspierali swoich gości w poszukiwaniu pracy i pobudzali ich do aktywności, aby mogli się usamodzielniać. W tym celu zaplanowano też kursy językowe, które pomogą Ukraińcom pokonać bariery językowe i podejmować zatrudnienie. Osoby zainteresowane szkoleniami językowymi mogą zgłaszać się do CUS w Kluczach. Po zebraniu

informacji o liczbie chętnych, będzie możliwość zorganizowania kursu. Póki co można korzystać z bezpłatnych kursów on-line organizowanych przez Uniwersytet Śląski. Osoby szukające zatrudnienia mogą zgłaszać się również do Powiatowego Urzędu Pracy w Olkuszu.

Pan wójt poinformował zebranych, że dla osób kwaterujących rząd przygotował wsparcie finansowe. Dotyczyć to będzie zarówno miejsc zbiorowego zakwaterowania, jak i indywidualnych domostw. Szczegóły na ten temat zostaną podane w osobnym artykule.

Wójt Gminy Klucze uczulał też mieszkańców na kwestie nieuczciwych praktyk, związanych z transportem uchodźców z Ukrainy, którzy mogą stać się ofiarami procederu handlu „żywym towarem”, dlatego jeżeli dana osoba pochodzenia ukraińskiego, będąca uchodźcą decyduje się opuścić naszą gminę i udać w dalszą podróż, w szczególności za granicę, warto zainteresować się tym, gdzie się wybiera, pod jaki adres, zgłosić to odpowiednim służbom (policji) i skontrolować, czy na pewno dotarła na miejsce.

Wszelkie kwestie dotyczące uchodźców oraz pytania związane z ich pobytem na terenie gminy Klucze można kierować do Urzędu Gminy Klucze oraz Centrum Usług Społecznych w Kluczach.

Pomoc dla Ukrainy - zbiórka darów w gminie Klucze

Punkty zbiórki darów dla Ukrainy zostały zorganizowane w różnych miejscach na terenie gminy Klucze.

Od 28 lutego 2022 r. w budynku Centrum Wsparcia i Terapii Osób Niepełnosprawnych i ich Rodzin w Kluczach-Osadzie (dawna Szkoła „Na papierni”) działa punkt zbiórki darów dla poszkodowanych w wyniku wojny mieszkańców Ukrainy.

Przekazywać można przede wszystkim żywność trwałą, jak: woda butelkowana, konserwy, makarony, ryże, żywność w puszkach oraz produkty do błyskawicznego przygotowania. Oprócz tego zbierane są też materiały higieniczne: pieluchy, podpaski, środki myjące do ciała, ręczniki, bielizna itp., a także koce, maty do spania, peleryny przeciwdeszczowe.

Mieszkańcy gminy Klucze, licznie odpowiedzieli na apel o wsparcie dla Ukrainy i chętnie przywożą paczki z darami, by w ten sposób okazać swoją pomoc i solidarność z naszymi wschodnimi sąsiadami, których zaatakowały wojska rosyjskie.

Nad zbiórką darów czuwają wolontariusze, pracownicy CUS w Kluczach oraz radni gminy, którzy dyżurują w punkcie i odbierają żywność oraz inne przydatne rzeczy.

Punkty zbiórek darów dla Ukrainy zostały zorganizowane w bardzo wielu miejscach na terenie całej gminy Klucze. Zajęły się tym przede wszystkim szkoły oraz jednostki OSP. W tych punktach zbierana jest nie tylko żywność i środki higieniczne, ale także ubrania oraz wszelkie inne przydatne rzeczy.

GMINA KLUCZE SOLIDARYZUJE SIĘ Z UKRAINĄ

ZBIÓRKA DARÓW

DLA MIESZKAŃCÓW UKRAINY

Gdzie? Klucze - Osada 15 (dawna Szkoła „Papiernia”)
Centrum Wsparcia i Terapii Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin

Kiedy? Wtorek i Czwartek w godzinach od 8:00 - 18:00

Zbierane będą m.in.:

- **Żywność trwała:** woda butelkowana, batony energetyczne, konserwy, makarony, ryże, płatki błyskawiczne, żywność puszkowana, produkty żywnościowe nadające się do szybkiego przygotowania;
- **Środki pielęgnacyjne i higieniczne:** środki myjące do ciała, ręczniki, apteczki, pasty i szczoteczki do zębów, (nieużywana) bielizna damska, męska i dziecięca, podpaski, pieluchy;
- **Materiały:** koce, maty do spania, materace, peleryny przeciwdeszczowe.

Liczymy na Państwa wsparcie!

Więcej informacji uzyskaj Państwo w CUS w Kluczach pod nr. tel. 32 642 84 67, wew. 31, 40, 52, 53.

Nadanie numeru PESEL dla uchodźców z Ukrainy Надання номера PESEL для біженців з України

Od 16 marca 2022 roku uchodźcy z Ukrainy, którzy po 24 lutego 2022 roku przekroczyli granicę Polski, mogą składać wnioski o nadanie numeru PESEL w dowolnym urzędzie w kraju. W gminie Klucze do tej pory złożono ok. 250 wniosków. Posiadanie tego numeru umożliwi uchodźcom z Ukrainy skorzystanie m.in. z opieki zdrowotnej, pomocy społecznej czy założenie firmy w Polsce. Jednocześnie można uzyskać profil zaufany, który ułatwia załatwianie wielu spraw urzędowych przez Internet. Niezbędne przy wyrabianiu numeru PESEL jest posiadanie zdjęcia w odpowiednim formacie, dlatego władze Urzędu Gminy Klucze zadbały o tę kwestię i umożliwiły uchodźcom z Ukrainy bezpłatne skorzystanie z usług fotografa. Jeżeli ktoś nie zrobił tego na miejscu, w urzędzie, to wciąż może udać się bezpośrednio do studia fotograficznego w Olkuszu - Foto Studio / Galeria Prezentów, sklep z upominkami

oraz zakład fotograficzny, Olkusz, Rynek 30. Należy podać swoje dane i zaznaczyć, że przebywa się na terenie Gminy Klucze (WAŻNE!). Również zakład fotograficzny Atelier - ul. Żuradzka 1 (wejście od rynku) w Olkuszu, bezpłatnie wykonuje zdjęcia biometryczne do dokumentów dla uchodźców.

Kto może uzyskać PESEL?

Obywatel Ukrainy, współmałżonek obywatela Ukrainy, członek najbliższej rodziny obywatela Ukrainy posiadającego Kartę Polaka, który przybył w okresie od 24 lutego 2022 r. do Polski bezpośrednio z Ukrainy w związku z działaniami wojennymi.

Co należy przygotować.

Wypełniony w alfabecie łacińskim wniosek o nadanie numeru PESEL. Dokument potwierdzający twoją tożsamość i dane

особове, które podajesz we wniosku. Jeżeli nie posiadasz takiego dokumentu składasz oświadczenie o jego braku pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Dane, które wpiszesz we wniosku:

- imię i nazwisko,
- data i miejsce urodzenia,
- kraj urodzenia i obywatelstwo,
- data wjazdu do Polski,
- ukraiński numer ewidencyjny – jeśli posiadasz,

Jeśli wypełniasz wniosek w imieniu osoby małoletniej (dziecka poniżej 18 r. ż.), podaj dane rodziców i/lub osoby sprawującej faktyczną opiekę nad dzieckiem.

Kolorowe zdjęcie na papierze fotograficznym w rozmiarach 35 x 45 mm (szerokość x wysokość) i – jeśli jesteś na zdjęciu w ciemnych okularach lub w nakryciu głowy – odpowiednie zaświadczenie.

Aby uzyskać profil zaufany, musisz mieć:

- działający telefon komórkowy z numerem od polskiego operatora, którego jesteś wyłącznym użytkownikiem,
- adres e-mail, z którego korzystasz.

Pamiętaj! Podczas składania wniosku zostaną pobrane twoje odciski palców.

Co musisz zrobić?

Wypełniony wniosek wraz z niezbędnymi dokumentami oraz zdjęciem należy złożyć osobiście w dowolnym urzędzie gminy na terenie kraju. Urzędnik pobierze twoje odciski palców.

Dziecko do 12. roku życia nie musi być obecne przy składaniu wniosku – z wyjątkiem sytuacji, w której jego tożsamość będzie ustalana w oparciu o oświadczenie. Wniosek w imieniu dziecka składa jedno z rodziców, opiekun, kurator, opiekun tymczasowy ustanowiony przez sąd opiekuńczy lub osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem. Od dzieci, które nie ukończyły 12 r. ż., nie pobiera się odcisków palców.

Na wniosku złożź własnoręczny podpis. Wydanie ww. dokumentu jest bezpłatne.

Wnioski o nadanie numeru Pesel w Urzędzie Gminy Klucze, ul. Partyzantów 1, pokój nr 214, II piętro.

Надання номера PESEL для біженців з України

3. 16. березня 2022 року біженці з України, які перетнули польський кордон після 24 лютого 2022 року, зможуть подати заявки на номер PESEL.

Чинний закон про допомогу громадянам України, які шукають притулку в нашій країні, визначає шаблон бланка, який необхідно подати до будь-якого муніципального управління країни для видачі номера PESEL (шаблон у додатку).

Наявність цього номера дозволить вам використовувати, серед іншого з охорони здоров'я, соціального забезпечення або відкриття компанії в Польщі. У той же час ви можете

отримати довірений профіль („Profil zaufany”), який дозволяє вирішувати багато офіційних справ через Інтернет.

Хто може отримати PESEL?

громадянин України; дружина громадянина України (або чоловік громадянки України);

найближчий член сім'ї громадянина України з картою поляка, які прибули до Польщі в період з 24 лютого 2022 року безпосередньо з України у зв'язку з бойовими діями.

Що потрібно підготувати?

заявка на номер PESEL, заповнена латинським алфавітом; документ, що підтверджує вашу особу, та персональні дані, які ви надаєте в заяві; якщо у вас немає такого документа, ви подаєте декларацію про його відсутність (подання неправдивої декларації тягне кримінальну відповідальність).

Дані, які ви вводите в заяві:

- ім'я та прізвище;
- дата і місце народження;
- країна народження та громадянство;
- дата в'їзду до Польщі;
- номер паспорта громадянина України (якщо у вас є); щоб отримати довірений профіль – контактні дані: адреса електронної пошти та польський номер телефону.
- Якщо ви заповнюєте заяву від імені неповнолітнього (дитини до 18 років), надайте дані батьків та/або особи, яка фактично доглядає за дитиною.

Кольорове фото на фотопапері розміром 35 x 45 мм (ширина x висота). Якщо ви на фото в темних окулярах або капелюсі, знадобиться додаткова, відповідна заява.

Щоб отримати довірений профіль, ви повинні мати:

- робочий мобільний телефон з номером польського оператора, ексклюзивним користувачем якого ви є;
- адресу електронної пошти, яку ви використовуєте. Пам'ятайте!
- Ваші відбитки пальців будуть зняті, коли ви подасте заявку.

Що потрібно робити далі?

Заповнену заяву разом з необхідними документами та фотографією необхідно подати особисто в будь-який офіс комунальної власності країни. Чиновник візьме ваші відбитки пальців;

Присутність дитини віком до 12 років при поданні заяви не обов'язкова, крім випадків, коли її особу встановлюють на підставі декларації;

Заява від імені дитини подається одним із батьків, опікуном, працівником служби пробації, тимчасовим опікуном, призначеним судом, або особою, яка фактично здійснює догляд за дитиною;

У дітей до 12 років відбитки пальців не збираються.

Поставте на заяві особистий підпис. Видача документа безкоштовна.

Заявки на присвоєння номера PESEL в офісі комуни Клуче, вулиця Партизантів 1, кімната No 214

Informacja dla osób chcących przyjąć uchodźców

Mieszkańcy Gminy Klucze licznie pytają o możliwość przyjęcia uchodźców z Ukrainy. Aby sprawnie zebrać wszystkie informacje, przygotowaliśmy dla Państwa formularz, dzięki któremu mogą Państwo zgłosić nam chęć pomocy.

Link do formularza: <https://docs.google.com/.../1FAIpQLScwyQI.../viewform...>

Proszę pamiętać, że są to uchodźcy z terenu objętych wojną, którzy właśnie stracili dach nad głową i są zagubieni, dlatego potrzebują naszej pomocy. Decyzja o udzieleniu pomocy musi być przemyślana i wiąże się z odpowiedzialnością za tych ludzi.

Uzupełnienie tego formularza jest wyrazem Państwa woli. Na podstawie tego zgłoszenia w razie potrzeby skontaktuje się z Państwem odpowiednia osoba.

Dziękujemy wszystkim ludziom dobrej woli, którzy wykazują się solidarnością z narodem ukraińskim i chcą pomóc naszym sąsiadom w trudnej chwili.

Nieodpłatna pomoc prawna dla uchodźców z terenów Ukrainy

W związku z przybyciem na terytorium RP uchodźców z terenów Ukrainy informujemy, że do dyspozycji wszystkich osób przebywających w Polsce, w tym również obcokrajowców, pozostaje system nieodpłatnej pomocy, funkcjonujący na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

Pomoc przysługuje każdej osobie, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Oferta dostępna jest przede wszystkim dla osób posługujących się językiem polskim. Nie pozostaje jednak w sprzeczności z przepisami ustawy skorzystanie z wizyty w punkcie w asyście tłumacza, jak również udzielenie porady z użyciem środków porozumiewania się na odległość.

W Punkcie Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego w Urzędzie Gminy w Kluczach na ul. Partyzantów 1 poradnictwo dla uchodźców prowadzone jest w każdy poniedziałek 9:30 – 13:30 (w przypadku osób nie władających językiem polskim, należy przyjść w asyście tłumacza).

Bezpłatna opieka medyczna i szczepienia przeciw Covid-19 dla mieszkańców Ukrainy!

Громадян України!

W związku z dramatyczną sytuacją humanitarną na terenie Ukrainy NZOZ Zdrowie w Kluczach zapewnia na terenie naszej gminy bezpłatną opiekę medyczną i szczepienia przeciw Covid-19 dla uchodźców.

Każdy obywatel Ukrainy, który w obawie o swoje zdrowie i życie przybędzie do naszej gminy może liczyć na bezpłatny dostęp do opieki medycznej w naszym zakładzie.

W tych trudnych chwilach pomagamy obywatelom Ukrainy.

- Przychodnia w Kluczach, ul. Zawierciańska 14, otwarte PONIEDZIAŁEK-PIĄTEK 8:00-18:00
- Przychodnia w Jaroszewcu ul. Leśna 37A, otwarte PONIEDZIAŁEK 11:00-18:00, WTOREK 8:00-15:00, ŚRODA 8:00-15:00, CZWARTEK 8:00-15:00, PIĄTEK 8:00-15:00
- Przychodnia w Bydlinie ul. Żołnierzy Września 4, otwarte PONIEDZIAŁEK 8:00-15:00, WTOREK, 8:00-15:00, ŚRODA 11:00-18:00, CZWARTEK 8:00-15:00, PIĄTEK 8:00-15:00

Obywatel Ukrainy powinien posiadać zaświadczenie wystawione przez Straż Graniczną RP lub odcisk stempla Straży Granicznej RP w dokumencie podróży, potwierdzające legalny pobyt na terytorium RP, po przekroczeniu granicy od 24 lutego w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy.

Кожен громадянин України, який приїжджає до нашої комуни, побоюючись за своє здоров'я та життя, може розраховувати на безкоштовний доступ до медичної допомоги в нашому закладі.

У ці важкі часи ми допомагаємо громадянам України.

- Медична клініка в Klucze, вул. Zawierciańska 14, відчинено ПОНЕДІЛОК-П'ЯТНИЦЯ 8:00-18:00
- Медична клініка в Jaroszewiec, вул. Leśna 37A, відчинено ПОНЕДІЛОК 11:00-18:00, ВІВТОРОК 8:00-15:00, СЕРЕДА 8:00-15:00, ЧЕТВЕР 8:00-15:00, П'ятниця 8:00-15:00.
- Медична клініка в Bydlin, вул. Żołnierzy Września 4, відчинено ПОНЕДІЛОК 8:00-15:00, Вівторок, 8:00-15:00, СЕРЕДА 11:00-18:00, ЧЕТВЕР 8:00-15:00, П'ятниця 8:00-15:00.

Ми вакцинуємо громадян України проти COVID-19. Якщо ви хочете зробити щеплення, запрошуємо.

Klucze, вул. Zawierciańska, 14 відкритий понеділок-п'ятниця 8:00-18:00

Громадянин України повинен мати в проїзному документі посвідчення, видане Прикордонною охороною Республіки Польща, або штамп Прикордонної служби Республіки Польща, що підтверджує легальне перебування на території Республіки Польща, після перетину кордону з 24 лютого у зв'язку зі збройним конфліктом на території України.

Jak rozmawiać z rodzinami z Ukrainy

które gościsz u siebie?

DOROŚLI

Jeśli nie mówisz w języku swoich gości – zaopatrzyć się w „tłumacza” w telefonie lub słownik.

Dowiedz się, czy Twoi goście mają zabezpieczone podstawowe potrzeby:

- czy mają niezbędne rzeczy osobiste (grzebień, szczoteczkę do zębów, ubrania etc.)
- czy mają telefon, żeby móc się kontaktować tak z Tobą jak i ze swoimi bliskimi
- jeśli udostępniasz im samodzielne mieszkanie, zadbać o jedzenie, środki higieny osobistej i środki czystości
- pokaż im okolicę, opowiedz co i gdzie mogą znaleźć
- wytłumacz, jak mogą się poruszać po okolicy, czy po Twoim mieście, żeby czuli się bardziej samodzielni i mniej zależni
- zapytaj, czy potrzebują Twojej pomocy w kontaktach z polską administracją

Rzeczy, które **NALEŻY** robić i mówić:

- ✓ Uszanuj prywatność swoich gości – bądź dostępny, ale nie narzucaj swojej obecności
- ✓ Daj do zrozumienia, że ich historia jest dla Ciebie ważna i wysłuchaj, jeśli będą chcieli Ci ją opowiedzieć; rozmawiaj, jeśli będą chcieli o tym rozmawiać
- ✓ Bądź spokojny i cierpliwy – Twój spokój będzie dla nich wsparciem
- ✓ Odpowiadaj na pytania, informuj o możliwościach, ale i sam nie bój się pytać o ich potrzeby
- ✓ Jeśli masz trudność z porozumiewaniem się – wykorzystaj „tłumacza” w telefonie, korzystaj ze słowników, staraj się nawiązać choć minimalny kontakt
- ✓ Jeśli Twoi goście mieszkają razem z Tobą w jednym mieszkaniu – nie bój się angażować ich we wspólną pracę (przygotowywanie posiłków, sprząatanie). Dzięki temu poczują się pewniej i bardziej u siebie
- ✓ Poproś, żeby Twoi goście nauczyli Cię kilku słów po ukraińsku, pokazali, jak się przygotowuje dania ukraińskie – to pozwoli im na zachowanie własnej tożsamości
- ✓ Jeśli udostępniłeś im odrębne pomieszczenie – zostaw kontakt do siebie, ale nie bój się też „zaglądać” do nich pytając o potrzeby

Rzeczy, których **NIE NALEŻY** robić i mówić:

- ✗ Nie odbieraj osobiście zachowań, które w innych okolicznościach uznałbyś za niewłaściwe - np. nagłe opuszczenie pomieszczenia, wyrażanie niezadowolenia lub obojętność. Twoi goście mają traumatyczne doświadczenia, w związku z czym przeżywają silne emocje. Te zachowania nie dotyczą Ciebie, a Twoi goście nie zawsze są w stanie je kontrolować

- ✗ Nie zmuszaj do rozmowy o tym co przeżyli, jeśli zauważysz, że to dla nich trudne
- ✗ Nie przerywaj opowieści (np. patrząc na zegarek), jeśli zaczęli mówić
- ✗ Nie wyręczaj we wszystkim swoich gości, jeśli wyrażają ochotę współuczestniczenia w jakiś pracach lub chcą coś zrobić sami – pozwól im na to
- ✗ Nie oceniaj tego, co zrobili, lub czego nie zrobili, nie sugeruj co powinni czuć
- ✗ Nie opowiadaj o własnych problemach
- ✗ Nie obiecuj, że wszystko będzie dobrze – jeśli jesteś na to gotowy, obiecuj, że zrobisz wszystko, żeby im pomóc
- ✗ Nie zachowuj się tak, jakbyś musiał rozwiązywać za nich wszystkie ich problemy
- ✗ Nie umniejszaj ich zdolności do opiekowania się samymi sobą

DZIECI

Przed wszystkim pamiętaj, że dzieci z Ukrainy już doświadczyły więcej, niż Ty, czy większość Twoich dorosłych znajomych w Polsce. Doświadczyły tego – i przetrwały!

Dlatego:

- ✓ Odpowiadaj na ich pytania, jeśli będą je zadawały, dostosowując swoje słownictwo do ich możliwości
- ✓ Jeśli będą pytały o wojnę – nie zbywaj, nie bagatelizuj, ale odpowiadaj zgodnie z prawdą dodając zawsze jakiś pozytywny element, np. „tak, Ukraina została zaatakowana, ale wszystkie kraje Europy starają się jej pomóc i wspierają ją w walce z agresorem”
- ✓ Jeśli dziecko samo zaczyna mówić o swoim strachu – pozwól mu na to. Zapewnij je, że to normalne, że się boi. Dorośli też czasem czują lęk czy niepokój. Ty też się martwisz, ale i Ty i wszyscy inni dorośli zrobią wszystko, żeby pomóc dziecku i jego rodzinie
- ✓ Jeśli dziecko nie reaguje na polecenia i prośby, zachowuje się agresywnie, jest nadmiernie pobudzone lub nadmiernie wycofane - pamiętaj że prawdopodobnie przeżywa silne emocje, których nie potrafi opanować
- ✓ Jeśli będzie taka możliwość, pomóż mu nawiązać kontakt z rówieśnikami
- ✓ Jeśli będzie taka możliwość, postaraj się dać mu możliwość zabawy
- ✗ Nie obiecuj rzeczy niemożliwych. Nie kłam. Jeśli dziecko pyta o tatę, który został na Ukrainie, nie zapewnij, że niedługo przyjedzie i wszystko będzie dobrze. Powiedz raczej, że też się martwisz, ale Tata jest dzielny i robi wszystko, żeby jak najszybciej przyjechać, a Ty zrobisz wszystko, żeby mu w tym pomóc
- ✗ Nie rozmawiaj przy dzieciach o drastycznych szczegółach
- ✗ Nie oglądaj przy dzieciach drastycznych relacji telewizyjnych

Pamiętaj, że kilkuletnie dzieci potrafią bardzo szybko przechodzić od bólu i cierpienia do radości i śmiechu!

I pamiętaj, że to normalne.

Materiał przygotowany przez **Polskie Towarzystwo Terapii EMDR**
- zrzeszające terapeutów EMDR - w tym psychologów, psychotraumatologów, lekarzy psychiatrów, psychoterapeutów,
interwencji kryzysowych - zajmujących się m.in. leczeniem traumy

Współpraca: Ilona Jaśkiewicz, Piotr Jaśkiewicz
Opracowanie graficzne: Sylwia Ścibiorska

Materiał przeznaczony do swobodnej dystrybucji i kopiowania w celach niekomercyjnych, bez prawa do wprowadzania zmian.

Gmina Klucze z dwoma statuetkami za projekty unijne!

W środę 30 marca 2022 w Operze Krakowskiej odbyła się Gala „Fundusze z Kulturą”. Wydarzenie było okazją do promocji rezultatów Funduszy Europejskich w Małopolsce w latach 2014–2020. Podczas Gali nagrodzono laureatów zorganizowanego przez Województwo Małopolskie Plebiscytu pn. „Fundusze Europejskie są w Małopolsce”.

Nagrodzone zostało zaangażowanie i wysiłek włożony w pozyskanie Funduszy Europejskich i efektywną realizację zaplanowanych projektów!

Z Gminy Klucze wyróżnione zostały aż 2 projekty:

- „Utworzenie żłobka w Gminie Klucze szansą na powrót do aktywności zawodowej rodzica”.
- „Ochrona cennego przyrodniczo obszaru Pustyni Błędowskiej oraz jego promocja”.

Statuetki z rąk wicemarszałka Łukasza Smółki odebrał wójt Gminy Klucze – Norbert Bień.

Ideą plebiscytu na najlepsze lokalne przedsięwzięcie zrealizowane z pomocą środków unijnych jest wybór przez samych mieszkańców w głosowaniu internetowym tych projektów, które najbardziej wpływają na podniesienie komfortu i jakości życia, zmieniają estetykę miejscowości, podnoszą standardy edukacji lub ochrony zdrowia.

Wydarzenie uświetnił występ Sąddeckiej Orkiestry Kameralnej pod batutą Leszka Mieczkowskiego z gościnnym udziałem zespołu Tango Attack oraz taneczny – duetu Uli Wojtkowiak i Piotra Woźniaka. Można było usłyszeć utwory muzyki popularnej oraz filmowej w wykonaniu symfonicznym – rozbrzmiewały dźwięki „Now We Are Free” z „Gladiatora” czy „Skyfall”.

W geście solidarności z Ukrainą w repertuarze wieczoru pojawiły się utwory, które na stałe zapisały się w historii polskiej i ukraińskiej walki o wolność, m.in. piosenka-symbol „Mury” Jacka Kaczmarskiego oraz utwór „Myśli moje” do słów Tarasa Szewczenki, wieszczka narodowego Ukrainy.

W trakcie wydania zbierane były wyprawki szkolne, książki dla dzieci w języku ukraińskim oraz artykuły papiernicze, długopisy, kredki, farby, zeszyty, bloki rysunkowe, notatniki, z przeznaczeniem dla najmłodszych uchodźców z Ukrainy. W zbórkę tę czynnie włączyła się także Gmina Klucze.

Fot. UMWM - Na zdjęciu (w środku) Wójt Gminy Klucze - Norbert Bień - Gala „Fundusze z Kulturą” - Opera Krakowska

Fot. UMWM - Gala „Fundusze z Kulturą” - Opera Krakowska

Fot. UMWM - Gala „Fundusze z Kulturą” - Opera Krakowska

Fot. UMWM - Gala „Fundusze z Kulturą” - Opera Krakowska

Fot. UMWM - Gala „Fundusze z Kulturą” - Opera Krakowska

Fot. Małopolski Urząd Wojewódzki/Jan Lorek".

Dofinansowanie w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg dla gminy Klucze

Fot. Małopolski Urząd Wojewódzki/Jan Lorek".

Gmina Klucze otrzymała dofinansowanie w wysokości 286 091, 00 zł na zadanie pn. „Remont drogi gminnej nr 120 141K w km od 0+000 do 0+691 ul. Polna, w km 0+000 do 0+182 ul. Górna w miejscowości Kwaśniów Górny” w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota dofinansowania stanowi 50 % kosztów kwalifikowalnych zadania, którego całkowita wartość wynosi 572 182,95 zł. Jest to zadanie jednoroczne, a planowany termin zakończenia robót przypada na październik 2022 r.

Inwestycja polegała będzie na wykonaniu nowych warstw bitumicznych jezdni, zostaną także wyremontowane chodniki z płyt betonowych oraz zamontowane wyniesione progi zwalniające. Projekt przewiduje również montaż miernika prędkości pojazdów mechanicznych.

Pamiętajmy o obowiązku umieszczenia tabliczki z numerem budynku!

Wójt Gminy Klucze przypomina, że właściciele nieruchomości zabudowanych mają obowiązek umieszczenia w widocznym miejscu na ścianie frontowej budynku tabliczki z aktualnym numerem porządkowym.

Na tabliczce oprócz numeru porządkowego zamieszcza się również nazwę ulicy lub placu, a w miejscowościach bez ulic – nazwę miejscowości. W przypadku gdy budynek położony jest w głębi ogrodzonej nieruchomości, tabliczkę z numerem porządkowym umieszcza się również na ogrodzeniu. Obowiązek oznaczenia budynku numerem porządkowym wynika z art. 47b ustawy Prawo Geodezyjne i Kartograficzne (Dz.U.2021.1990 t.j.).

Prawidłowe i widoczne oznakowanie posesji jest również bardzo ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców, ułatwia bowiem dotarcie do posesji służbom w sytuacjach alarmowych – pogotowiu ratunkowemu, policji czy straży pożarnej. Pamiętajmy, w nagłych

wypadkach cenne minuty, które zostały stracone na odnalezienie nieoznakowanego domu, mogłyby zdecydować o uratowaniu ludzkiego życia!

Oznakowanie posesji jest niezbędne do prawidłowego odbioru odpadów komunalnych.

Właściciel nieruchomości, który nie dopełni obowiązku oznakowania budynku numerem porządkowym, może liczyć się z konsekwencjami takiego zaniedbania:

Art. 64 § 1 Kodeksu Wykroczeń (Dz.U.2021.2008 t.j.) mówi, że kto będąc właścicielem, administratorem, dozorcą lub użytkownikiem nieruchomości, nie dopełnia obowiązku umieszczenia w odpowiednim miejscu albo utrzymania w należytym stanie tabliczki

z numerem porządkowym nieruchomości, nazwą ulicy lub placu albo miejscowości podlega karze grzywny do 250 zł albo karze nagany.

„TROPEM WILCZYM” CZYLI BIEG PAMIĘCI ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH

Uczniowie Szkoły Podstawowej z Jarosowca wzięli udział w X Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych „WILCZYM TROPEM”, organizowanym przez Fundację Wolność i Demokracja.

*„Ponieważ żyli prawem wilka
historia o nich głucho milczy
pozostał po nich w kopnym śniegu
żółtawy mocz i ten ślad wilczy” (...)*

Zbigniew Herbert

W 2011 r. dzień 1 marca został ustanowiony świętem państwowym – Narodowym Dniem Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Jest to święto, honorujące i upamiętniające żołnierzy polskiego podziemia antykomunistycznego i antysowieckiego działającego w latach 1944 – 1963 w obrębie przedwojennych granic RP.

Aby upamiętnić to święto Szkoła Podstawowa w Jarosowcu wzięła udział w X Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych „WILCZYM TROPEM”, organizowanym przez Fundację Wolność i Demokracja.

Uczniowie biegli na dystansie 1963

metrów, upamiętniającym rok śmierci ostatniego Wyklętego – Józefa Franczaka, pseudonim „Lalek”.

Bieg odbył się w trzech kategoriach, z których wyłonieni zostali zwycięzcy, a którzy otrzymali także nagrody od organizatora:

Klasy 1-3: Michał Łydka (najlepszy czas w szkole!!!!)

Klasy 4-6: Oliver Solarz

Klasy 7-8: Kinga Januszek

Dodatkowo medale i dyplomy otrzymali zdobywcy miejsc 1-3 z każdej klasy.

kl. 1

I miejsce- Jakub Pachuł, **II miejsce-** Nadia Wołowicz, **III miejsce-** Łukasz Łydka

kl. 2

I miejsce- Gabriel Żak, **II miejsce-** Bartosz Januszek, **III miejsce-** Julia Smoter

kl. 3

I miejsce- Michał Łydka, **II miejsce-** Radosław Olek, **III miejsce-** Tymon Przewłoka

kl. 4

I miejsce- Anna Langwińska, **II miejsce-** Jan Wołowicz, **III miejsce-** Piotr Pokwap

kl. 5

I miejsce- Oliver Solarz, **II miejsce-** Szymon Hryniewicki, **III miejsce-** Julia Olek

kl. 7

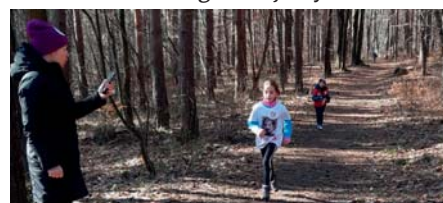
I miejsce- Zuzanna Kałwa, **II miejsce-** Krzysztof Pachuł, **III miejsce-** Filip Domagała

kl. 8

I miejsce- Kinga Januszek, **II miejsce-** Adam Majcherkiewicz, **III miejsce-** Kinga Pacia

Koordynatorem z ramienia szkoły była p. Paulina Wołowicz.

Zwycięzcą, a także wszystkim uczestnikom serdecznie gratulujemy!

Uczennica z SP w Jarosowcu laureatką stypendium sportowego „Tropem Wilczym”!

Kinga Januszek, uczyszczająca do 8 klasy Szkoły Podstawowej im. Orła Białego w Jarosowcu, została laureatką stypendium sportowego „Tropem Wilczym”, do którego pretendowali uczniowie z całego kraju.

Szkoła w Jarosowcu wzięła udział w Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych – największym biegu pamięci w Polsce, łączącym edukację z działaniami wzmacniającymi poczucie wspólnoty lokalnej przez aktywną i świadomą pamięć historyczną oraz popularyzację biegania, jako najbardziej dostępnej formy rekreacji.

Z okazji dziesięciolecia biegu organizatorzy akcji przyznali stypendia dla uczniów z osiągnięciami sportowymi. Każda szkoła uczestnicząca

w projekcie mogła zgłosić jednego kandydata pretendującego do nagrody. W związku z tym koordynatorka biegu w SP w Jarosowcu, Pani Paulina Wołowicz, wytypowała Kingę Januszek, która na co dzień trenuje zapasy w KS "Hardzi" Jarosowiec.

Kinga musiała udokumentować swoje osiągnięcia sportowe medalami, dyplomami, tytułami sportowymi itp. Poza tym musiała wykazać się nienaganną postawą społeczną, zgodną z zasadami dobrego wychowania i kultury osobistej. Dodatkowym atutem laureatki była średnia ocen z poprzedniego roku szkolnego.

Kapituła konkursu spośród 254 kandydatów z całej Polski wyłoniła zaledwie 10 laureatów, a wśród nich znalazła się Kinga!

Gratulujemy uczennicy, jej rodzicom oraz trenerowi, Panu Wojciechowi Wołowiczowi.

Organizatorem projektu jest Fundacja Wolność i Demokracja.

Patronat: Patronat Narodowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy w Stulecie Odzyskania Niepodległości.

Partner Edukacyjny: Instytut Pamięci Narodowej.

Partner Sportowy: Polski Komitet Olimpijski.

ETAP GMINNY KONKURSU POZNAJEMY PARKI KRAJOBRAZOWE POLSKI

W dniu 25 lutego 2022 r. w Gminie Klucze odbył się etap gminny konkursu przyrodniczego – „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”.

Tegoroczna edycja XXI konkursu odbyła się pod hasłem „O wodzie w przyrodzie” i właśnie ten szeroko pojęty temat wody przyświecał poszczególnym etapom tegorocznego konkursu.

Patronat honorowy nad częścią wojewódzką objął Małopolski Kurator Oświaty i Wicemarszałek Województwa Małopolskiego – Józef Gawron. Organizatorem konkursu jest Porozumienie Parków Krajobrazowych Polski we współpracy

z Zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego – organizatorem finału ogólnopolskiego konkursu oraz parki krajobrazowe i zespoły parków krajobrazowych, organizujące konkurs na etapie szkolnym, gminnym, parkowym i wojewódzkim.

Na etapie gminnym honorowy patronat nad konkursem objął Wójt Gminy Klucze – Norbert Bień. Zwycięzcą etapu gminnego została drużyna ze Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Rodakach, która będzie reprezentować gminę na etapie parkowym. Drużyna zdobyła I miejsce, osiągając 52 punkty,

a tworzyli ją uczniowie szkoły: Maria Kulawik (w gminnym etapie zdobyła 18 pkt), Mikołaj Kożuch (18 pkt) i Emilia Wilk (16 pkt). Opiekunem grupy była Pani Agnieszka Bruzda, nauczycielka biologii i chemii w SP Rodaki.

Gratulujemy!

W konkursie na etapie gminnym uczestniczyły także:

- SP Chechło zdobywając 48 pkt i zajmując II miejsce na etapie gminnym;
- SP Jaroszewiec zdobywając 47 pkt zajmując III miejsce w etapie gminnym;
- SP Bydlin zdobywając 46 pkt zajmując IV miejsce w etapie gminnym;
- SP Klucze zdobywając 38 pkt zajmując V miejsce w etapie gminnym;
- SP Ryczówkę zdobywając 31 pkt zajmując VI miejsce w etapie gminnym.

Sukcesy naukowe uczniów ze Szkoły Podstawowej w Jaroszewcu

Uczniowie ze Szkoły Podstawowej im. Orła Białego w Jaroszewcu odnoszą sukcesy na konkursach naukowych na szczeblu wojewódzkim: Karolina Przewłoka, uczennica klasy 8, została finalistką Małopolskiego Konkursu Języka Angielskiego, natomiast Kamil Banyś, uczeń 8 klasy, został laureatem Małopolskiego Konkursu Geograficznego.

Opiekunem naukowym Karoliny jest Pani Marcelina Kamionka, natomiast Kamila wspiera Pani Renata Szatan.

Wojewódzkie Konkursy Przedmiotowe są organizowane przez Małopolskiego Kuratora Oświaty. Odbywają się zawsze w 3 etapach: szkolnym, rejonowym i wojewódzkim. Etap wojewódzki Małopolskiego Konkursu Języka

Angielskiego odbył się w Krakowie w dn. 17 lutego br. Brało w nim udział 206 uczniów z całego województwa. Karolina znalazła się wśród 166 finalistów konkursu (33 uczniów zostało laureatami konkursu). Dzięki uzyskanemu tytułowi uczennica otrzyma 7 dodatkowych punktów w rekrutacji do szkoły ponadpodstawowej.

Z kolei etap wojewódzki Małopolskiego Konkursu Geograficznego odbył się w Krakowie w dn. 24 lutego 2022 r.. Brało w nim udział 93 uczniów z całego województwa. Kamil jest jednym z 15 laureatów. Uczeń osiągnął rewelacyjny wynik: 96 na 100 pkt. Dzięki temu ma szansę na przyjęcie w pierwszej kolejności do publicznej szkoły ponadpodstawowej.

Serdecznie gratulujemy !!!

ŚPIEWAJ Z CHÓREM ENIGMA!

W dniu 21 lutego 2022 r. w Domu Kultury „Hutnik” w Jaroszewcu odbyła się pierwsza próba Chóru Enigma, działającego przy Gminnym Ośrodku Kultury w Kluczach z nową Dyrygentką, Panią Igą Łypaczewską-Krawiec. Skład Chóru Enigma powiększył się też o kolejne chórzystki.

Uczestnictwo w chórze stwarza możliwość rozwoju dla wszystkich miłośników sztuki chóralnej, bez względu na wiek, zawód, czy wykształcenie muzyczne. W Chórze Enigma podczas cotygodniowych prób nie tylko można rozwijać zdolności wokalne, ale także miło spędzać czas, przygotowując się do realizacji wyzwań artystycznych: koncertów i konkursów.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY WSZYSTKICH, KTÓRZY CHCIELIBY DOŁĄCZYĆ DO CHÓRU ENIGMA. Próby

odbywają się w każdy poniedziałek o godzinie 18:30 w Domu Kultury w Jaroszewcu.

Pierwsza próba Chóru Enigma z nową Panią dyrygent – Igą Łypaczewską-Krawiec

Gminny Ośrodek Kultury w Kluczach przygotował w tym roku dwa ciekawe i niezwykle radosne wydarzenia z okazji Dnia Kobiet.

12 lutego 2022 r. w Domu Kultury „Hutnik” w Jaroszewcu odbył się **BABSKI COMBER**, czyli radosna biesiada dla Pań.

To karnawałowe spotkanie w kobiecym gronie zostało przygotowane wg pomysłu Pani Moniki Dudek – etnolog, regionalistki, pieśniarki, tancerki wraz z Zespołem Tańców Świata ZDROJANIE i Kapelą Dudek Lewicki. Przybyłych gości powitała Pani Ramona Czyżykowska – Liber, Zastępca Dyrektora GOK. Następnie rozpoczęła się wspaniała zabawa z udziałem śpiewaczek, tancerek i tancerzy Zespołu Tańców Świata ZDROJANIE oraz Kapeli DUDEK LEWICKI, a także uczestniczek tej radosnej biesiady.

Humory dopisywały, a zabawa była przednia! Dziękujemy wszystkim wykonawcom i gościom za te piękne, wspólne chwile spędzone z uśmiechem, pieśnią, tańcem. Jednocześnie pragniemy podziękować sponsorom poczęstunku: Panu Marcinowi Grojcowi, Radnemu Gminy Klucze

a zarazem Sołtysowi Jaroszewca, Panu Sylwiuszowi Kajdzie, Radnemu Gminy Klucze, Słuchaczom UTW i Kołom Gospodyń Wiejskich biorącym udział w wydarzeniu.

a zarazem Sołtysowi Jaroszewca, Panu Sylwiuszowi Kajdzie, Radnemu Gminy Klucze, Słuchaczom UTW i Kołom Gospodyń Wiejskich biorącym udział w wydarzeniu.

tego wyjątkowego koncertu przygotowany został przez zespoły Gminnego Ośrodka Kultury w Kluczach: „KWIATY PUSTYNI”, „RODACZANIE”, „TESAMEE...”, „ZIEMIA KLUCZEWSKA” – pod kierunkiem artystycznym Pani Anny Dudek, Pani Magdaleny Nowak i Pana Jacka Żurka – i dostarczył wszystkim niezapomnianych wrażeń. Publiczność świetnie się bawiła, oklaskując co chwilę kolejnych wykonawców i piosenki usłyszane w ich wykonaniu. Bez bisów oczywiście się nie obyło!

Ciekawostką jest to, że teksty piosenek (poza jednym) zostały napisane przez mężczyzn, czym chyba dali dowód posiadania niezwyklej empatii i wrażliwości, a przede wszystkim znajomości kobiecej duszy... Koncert prowadzili: Magdalena Rutkowska i Piotr Kasprzyk, a miłe słowa dla wszystkich pań oraz dla wykonawców na zakończenie koncertu przekazali: Pan Mirosław Macek – Dyrektor GOK Klucze i Pani Ramona Czyżykowska – Liber, Zastępca Dyrektora.

GOK Klucze otrzymał dofinansowanie w ramach programu etnopolska

W tegorocznej edycji programu Gminny Ośrodek Kultury w Kluczach otrzymał na zadanie "Kultura-Folklor-Tradycja" dofinansowanie w kwocie 27.000 zł.

EtnoPolska – to program Narodowego Centrum Kultury, którego celem jest tworzenie warunków dla wzmacniania lokalnej tożsamości kulturowej i uczestnictwa w kulturze, szczególnie w miejscowościach liczących do 50.000 mieszkańców.

Program służy rozwijaniu działań z zakresu edukacji regionalnej oraz popularyzacji dziedzictwa kulturowego.

Do udziału w programie zgłoszonych zostało aż 1498 wniosków, a tylko 300 beneficjentów otrzymało dofinansowanie na realizację zgłoszonych przedsięwzięć – pośród nich znalazł się GOK w Kluczach.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: EtnoPolska. Edycja 2022

– Kartki z pamiętnika – historyczne wspomnienia Edmunda Oruby

część druga...

to kolejna część wspomnień nieżyjącego już mieszkańca gminy Klucze – Pana Edmunda Oruby, którymi podzieliła się z nami jego córka. Pni Bożena Trzewiczek przełała na papier słowa taty, będące rejestracją wydarzeń historycznych z czasów wojny i okupacji. Czytając tekst można przenieść się na chwilę do tamtego okresu i poczuć emocje osób, które doświadczyły kosztu wojny. Trudno tu nie odnieść się do współczesnych wydarzeń i tego, co się dzieje za wschodnią granicą Polski, na Ukrainie, gdzie ludzie, tak jak Pan Edmund i miliony Polaków przed laty, przeżywają wojenny horror. W 1945 r. Armia Czerwona wkroczyła do Polski i dokonała jej „wyzwolenia” spod okupacji niemieckiej. Z rąk jednego oprawcy trafiliśmy w ręce drugiego – sowieckiego, który rozgościł się w Polsce na długie lata. Rosja teraz próbuje zagarnąć Ukrainę. Niemalże na naszych oczach rozgrywa się ludzki dramat. Ofiarami działań wojennych padają niewinni, bezbronni ludzie, malutkie dzieci... Wojna

to zagłada, to ból, strach i łzy, o czym przekonał się także bohater niniejszego artykułu.

Z poniższego tekstu można wyczytać, jak wyglądała wojenna rzeczywistość w czasach, gdy żył Pan Edmund.

Ostatnia dniówka

16 stycznia 1945 roku, to dzień mroźny lecz pogodny, z oddali dochodzą odgłosy kanonady artyleryjskiej. Odgłosy te świadczą o tym, że zbliża się front i wkracza Armia Radziecka.

Rankiem cały zespół pracowników leśnych, tj. 12 osób (tworzone były tzw. „piły” w ilości 2 mężczyzn i 1 kobieta) zastanawiamy się, czy mamy iść do pracy. W obawie przed konsekwencjami ze strony okupanta niemieckiego z powodu nieobecności, postanawiamy jednak podjąć pracę w lesie. Kiedy dotarliśmy do Rabsztyna (obecnie Jaroszewiec) w lesie, pomiędzy stacją kolejową, torami kolejowymi Fabryki Papieru w Kluczach, a drogą do Bydlina, rozpalamy ognisko, aby się ogrzać i osuszyć, ponieważ szliśmy w głębokim śniegu i mrozie około 7–8 kilometrów.

Pracę rozpoczęliśmy od wycinki drzew oznaczonych poprzedniego dnia. Nagle nad lasem słychać warkot przelatujących samolotów. To maszyny radzieckie, które kołują i zrzucają bomby na teren dworca kolejowego. Jedna z nich wybuchła niedaleko nas. Rzucamy więc piły i siekiery, uciekamy w kierunku bocznic kolejowej Fabryki Papieru.

W tym czasie na stacji kolejowej stał skład wagonów z lokomotywą z Klucza. Maszynista, pan Czarnota, odpiął lokomotywę od całego składu i jechał w stronę Klucza. Na szczęście dostrzegł nas, zatrzymał lokomotywę i zawołał: „wskakujcie szybko bo mogą znów nadlecieć”. Jedziemy więc stłoczeni, lecz zadowoleni, że uzyskaliśmy pomoc. Przejechaliśmy kilka kilometrów, gdy znowu nad nami ukazał się samolot radziecki. Maszynista zwiększył prędkość, chcąc

wjechać w teren zalesiony, lecz samolot zatacza koło nad lokomotywą, zniża się i posyła nam serię z karabinu maszynowego. My, robotnicy, zabrani na lokomotywę staramy się schronić w pomieszczeniu maszynisty, pomoście i w węglarce. Kątem oka widzę, jak moja siostra Alusia, która też pracowała w lesie, leży skulona na węglu przytulona do ścian węglarki i nakrywa głowę szalikiem. Pozostali zachowują się podobnie. Samolot nadal zatacza kręgi, jest coraz niżej i wydaje się olbrzymi. Słychać tylko warkot silnika samolotu, świst lecących kul, które odbijają się o boki węglarki rozpryskując węgiel.

Nagle lokomotywa zwalnia i zatrzymuje się, maszynista krzyczy „uciekamy”. Wyskakujemy i chronimy się w pobliskim lesie. Samolot odlatuje. Kiedy jest już cicho i spokojnie okazuje się, że tylko jedna osoba została lekko ranna. Trudno nam uwierzyć, że ominęły nas kule, które zasypywały węglarkę i uszkodziły lokomotywę.

Dalej pieszo, przez las dotarliśmy do Ryczówka. Pomimo zmęczenia i zziębnięcia byliśmy szczęśliwi, że uciekliśmy spod luf karabinu myśliwca Jaka – 9. Zdecydowaliśmy, że jutro nie pójdziemy już do pracy w lesie. I była to słuszna decyzja, bo 17 stycznia 1945 roku do Ryczówka wkroczyli żołnierze Armii Radzieckiej.

W kolejnym numerze „Echa Klucz” dalsze wspomnienia Pana Edmunda. Zachęcamy do czytania!

SZKOLENIE REKONSTRUKTORÓW W OKOPACH W BYDLINIE

W sobotę 19 lutego 2022 r. w oryginalnych okopach z I wojny światowej na wzgórzu zamkowym w Bydlinie znów rozbrzmiał wojskowy dryl. W legionowych umocnieniach z 1914 r. szkolenie szturmowe zorganizowali rekonstruktorzy z Grupy Rekonstrukcji Historycznej K.u.K. Sturmtruppen i GRH V Batalion Strzelców Olkuskich.

Rekonstruktorzy starali się odtworzyć taktykę działania austro-węgierskich jednostek szturmowych, walczących podczas Wielkiej Wojny. Ćwiczenia praktyczne obejmowały podejście pod okop, natarcie granatami, wejście do okopu i zwijanie okopu.

„Nasza grupa zajmuje się odtwarzaniem oddziałów szturmowych armii austro-węgierskiej z okresu I wojny światowej. Sturmtruppen były jednostkami elitarnymi. W latach 1917–1918 odegrały ważną rolę w walkach, zwłaszcza na froncie włoskim. Ponadto odtwarzamy także inne oddziały austro-węgierskie, Legiony Polskie oraz jednostki odrodzonego Wojska Polskiego z lat 1918–1920. Dużą wartością był dla nas fakt, że szkoliliśmy się w oryginalnych okopach z 1914 r.” – zaznacza Krzysztof Pięciak, rekonstruktor z GRH K.u.K. Sturmtruppen.

Pasjonaci historii z grup rekonstrukcyjnych powrócili do Bydlina po kilku miesiącach. Niedawno bowiem obie

grupy uczestniczyły w inscenizacji historycznej walk legionistów z wojskami carskimi pod Krzywopłotami w 1914 r. Inscenizacja ta została zorganizowana 13 listopada 2021 r.

Działalność „szturmaków” można śledzić pod linkiem:
<https://www.facebook.com/K.u.K.Sturmtruppen>

Z kolei osoby zainteresowane aktywnością grupy rekonstrukcyjnej V Batalion Strzelców Olkuskich mogą znaleźć szczegóły na stronie: <https://www.facebook.com/StrzelcyOlkuscy>

Zdjęcia ze szkolenia szturmowego rekonstruktorów na okopach pod zamkiem w Bydlinie udostępnione zostały przez Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Koło Olkusz.

Dodatek osłonowy

Dodatek osłonowy. Komu przysługuje?

W celu zrekompensowania wzrostu kosztów energii elektrycznej, cen gazu i żywności, na mocy ustawy z 17 grudnia 2021 roku o dodatku osłonowym (Dz. U. 2022 r. poz. 1) wprowadzony został dodatek osłonowy, będący ważnym elementem Rządowej Tarczy Antyinflacyjnej. Skierowany jest on do gospodarstw domowych, których przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2 100 zł w gospodarstwach jednoosobowych lub 1 500 zł na osobę w przypadku gospodarstw wieloosobowych, a wsparciem objętych zostanie blisko 7 milionów gospodarstw domowych. Jest to kolejny – przygotowany przez Rząd Premiera Mateusza Morawieckiego – skuteczny element wsparcia polskich rodzin.

Wysokości dopłat w ramach dodatku osłonowego:

- Jednoosobowe gospodarstwo domowe otrzyma 400/500 zł* przy założeniu że jej dochód nie przekroczy 2100 złotych,
- Gospodarstwo 2-3 osobowe otrzyma 600/750 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę,
- Gospodarstwo 4-5 osobowe otrzyma 850 zł/1062,50 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę,

- Gospodarstwo 6 i więcej osobowe otrzyma 1150 zł/ 1437,50 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę.

Zasada złotówka za złotówkę

W przypadku dodatku osłonowego obowiązywać będzie tzw. zasada złotówka za złotówkę. Oznacza to, że dodatek ten będzie przyznawany nawet po przekroczeniu kryterium dochodowego, a kwota dodatku będzie pomniejszana o kwotę tego przekroczenia. Minimalna kwota wypłacanych dodatków osłonowych będzie wynosić 20 zł.

Wniosek

Aby otrzymać dodatek osłonowy należało złożyć wniosek do 31 stycznia, ale jeśli ktoś tego nie zrobił, to może to jeszcze uczynić do 31 października 2022 roku.

W przypadku wniosków złożonych do 31 stycznia 2022 r. wypłata dodatków zostanie zrealizowana w 2022 r. w 2 równych ratach, tj. do 31 marca i do 2 grudnia. Osoby, które złożą wniosek do 31 października 2022 r. otrzymają wypłatę 100% dodatku w terminie do 2 grudnia 2022 r.

Dodatek osłonowy będzie wypłacany przez gminy, które otrzymają dotacje z budżetu państwa.

Informacje na temat dodatku osłonowego dostępne są także na stronie Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

*Kwota dofinansowania uzależniona od źródła ogrzewania

ZUS wypłaca nowe świadczenie - RKO oraz przejmuje wypłatę świadczenia 500+

Wraz z początkiem roku 2022 obsługę programu „Rodzina 500 plus” zaczął przejmować Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Do ZUS należy też składać elektroniczne wnioski o wypłatę Rodzinnego Kapitału Opiekuńczego - RKO.

Rodziny Kapitał Opiekuńczy

RKO to rozwiązanie zaproponowane przez rząd w programie Polski Ład. Jest nowym świadczeniem na drugie i każde kolejne dziecko dla rodziców dzieci w wieku od ukończenia 12. miesięcy do 35. miesiąca życia. W ramach RKO rodzice małych dzieci otrzymają maksymalnie 12 tys. zł. Świadczenie będzie wypłacane w miesięcznych częściach – po 500 zł przez dwa lata lub po 1000 zł miesięcznie przez rok, w zależności od wyboru rodzica. Wsparcie jest niezależne od dochodów rodziny, a środki nie są opodatkowane.

Wnioski o rodzinny kapitał opiekuńczy można składać online – za pośrednictwem portalu Empatia, PUE ZUS lub bankowości elektronicznej. Czas złożenia elektronicznego wniosku to średnio 12 minut. W sieci dokument można złożyć całą dobę przez

siedem dni w tygodniu. Przyznaniem i wypłatą świadczenia zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Osoby, które nie mogą elektronicznie wnioskować o świadczenie z RKO albo mają z tym problemy, mogą to zrobić w placówce ZUS w godzinach jej urzędowania. ZUS ma dwa miesiące na rozpatrzenie wniosku od dnia jego złożenia wraz z dokumentami. Z kolei wypłata przysługującego kapitału nastąpi nie wcześniej niż za miesiąc, od którego przysługuje prawo do kapitału.

Stopniowe przejście realizacji programu Rodzina 500 plus przez ZUS

Od stycznia 2022 r. obsługę programu "Rodzina 500 plus" zaczął przejmować Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Gminy będą kontynuowały wypłaty przyznanych już świadczeń do końca okresu, czyli do 31 maja 2022 roku. Wnioski o świadczenie z programu „Rodzina 500 plus” na kolejny okres świadczeniowy – od 1 czerwca 2022 r. do 31 maja 2023 r. – można składać do ZUS od 1 lutego 2022 r. Od stycznia ZUS przyjmuje wnioski jedynie na nowo narodzone dzieci.

Zgodnie z przepisami rodzice, którym urodziło się dziecko mają 3 miesiące na złożenie wniosku o środki z programu „Rodzina 500 plus”. Jeżeli zrobią to w ciągu 3 miesięcy od dnia narodzin otrzymają świadczenie z wyrównaniem. W nieco innej sytuacji są rodzice, którzy już pobierają środki z programu 500 plus. Takie osoby nie muszą się śpieszyć ze złożeniem wniosku do ZUS. Jeżeli chcą otrzymywać środki w kolejnym okresie świadczeniowym – od 1 czerwca 2022 roku do 31 maja 2023 roku – mogą złożyć taki wniosek do ZUS od 1 lutego. Wcześniej nie będzie takiej

możliwości. Natomiast rodzic, który składa wniosek na nowonarodzone dziecko w lutym 2022 r. może złożyć od razu dwa wnioski na dwa okresy świadczeniowe, ten trwający do 31 maja 2022 r. i na okres trwający od 1 czerwca 2022 r. do 31 maja 2023 r.

Wnioski o przyznanie świadczenia 500 plus od 1 stycznia 2022 roku można przysyłać tylko drogą elektroniczną przez Platformę Usług Elektronicznych (PUE) ZUS, bankowość elektroniczną i portal Empatia. Środki z programu będą wypłacane tylko bezgotówkowo na wskazany przez wnioskodawcę numer rachunku bankowego. Ważna zmiana ustawy dotyczy sposobu prowadzenia postępowań w sprawie świadczenia wychowawczego – pisma, informacje i decyzje będą przekazywane w formie elektronicznej za pośrednictwem PUE ZUS.

W przypadku, gdy na PUE ZUS pojawi się ważna informacja dotycząca 500 plus rodzice otrzymają powiadomienie na maila lub sms.

Źródło: Oddział ZUS w Chrzanowie

Zapraszamy naszych gości z Ukrainy oraz mieszkańców gminy Klucze do
Запрошуємо наших гостей з України та жителів гміни Ключе

„Otwartej szafy”

Bezpłatnie i w komfortowych warunkach otrzymasz potrzebną odzież.

Przyjdź we wtorek i czwartek w godzinach od 9:00-18:00

Do Centrum Wsparcia i Terapii Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin Klucze – Osada 15 (dawna szkoła „Papiernia”)

Jeśli masz czyste rzeczy w dobrym stanie, których już nie nosisz przynieś je do nas, może przydadzą się innym.

відкритий гардероб

Ви отримаєте необхідний одяг безкоштовно та в комфортних умовах.

Приходьте у вівторок та четвер з 9:00 до 18:00

До Центру підтримки та терапії інвалідів та їхні сім'ї Klucze - Osada 15 (колишня школа "Пап'єрня")

Якщо у вас є чисті речі в хорошому стані, які ви більше не носите принесіть їх нам, можливо, вони стануть у нагоді іншим.

**Маєте під опікою дитину,
яка прибула з України після 23 лютого?
Ви можете отримати підтримку для сім'ї
від Закладу соціального страхування (ZUS)**

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

www.zus.pl

**Masz pod opieką dziecko, które przybyło z Ukrainy po 23 lutego?
Możesz otrzymać wsparcie dla rodziny z ZUS (ZUS)**

**Подати заявку на отримання
допомоги можна тут**

Tu złożysz wniosek o świadczenie

Консультація щодо сімейних виплат для громадян України. Працівники Закладу соціального страхування (ZUS) допоможуть створити профіль на PUE ZUS та подати заяву на 500+

Data: 29 березня 2022, від 9:00 до 14:00

**Miejsce: Centrum Usług Społecznych
w Kluczach, ul. Zawierciańska 16**

**Вам допоможуть працівники
Закладу соціального страхування (ZUS)**

Візьміть з собою:

- паспорти – ваш і вашої дитини – або інші документи, що посвідчують особу, на підставі яких Ви перетнули кордон (якщо є)
- довідка про надання польського ідентифікаційного номеру PESEL – Вашу і дитини
- номер Вашого банківського рахунку в Польщі/Ваш номер телефону в Польщі та адреса електронної пошти
- рішення польського суду, якщо Вас призначено тимчасовим опікуном
- документ який підтверджує, що над дитиною здійснюється альтернативна опіка, якщо Ви маєте таку ситуацію
- документ, що підтверджує законність Вашого перебування та доступ до ринку праці в Польщі, якщо Ви приїхали до Польщі до 24 лютого 2022 року

Pomogą Ci pracownicy ZUS

Weź ze sobą:

- paszporty – Twój i dziecka – lub inny dokument tożsamości, na podstawie których przekroczyliście granicę (jeśli macie)
- zaświadczenie o nadaniu polskiego identyfikatora PESEL – Tobie i dziecku
- numer Twojego rachunku bankowego w Polsce
Twój numer telefonu w Polsce i adres e-mail
- orzeczenie polskiego sądu, jeśli jesteś opiekunem tymczasowym
- dokument potwierdzający, że sprawujesz pieczę zastępczą nad dzieckiem, jeśli masz taką sytuację
- dokument potwierdzający legalność Twojego pobytu i dostęp do rynku pracy w Polsce, jeśli przybyłeś do Polski przed 24 lutego 2022 r.

22 444 02 55

UA@zus.pl

інфолінія доступна у робочі дні від 8:00 до 18:00
infolinia czynna w dni robocze od 8.00 do 18.00

EKO Akcja!

II EDYCJA

PARTNER EKOAKCJI

PATRONAT WÓJTA
GMINY KLUCZE

SPRZĄTAMY GMINĘ KLUCZE

Zapraszamy do współpracy:

- wszystkie stowarzyszenia lokalne,
- koła gospodyń wiejskich,
- sołtysów,
- szkoły, organizacje,
- osoby niezrzeszone,
- wolontariuszy.

W grupie siła!

Cele:

- zwrócenie uwagi na problem zaśmiecania środowiska,
- zwiększenie świadomości ekologicznej,
- kształtowanie i promocja postaw proekologicznych.

**Nie bądź bierny
i przyłącz się do nas!**

**22-23 kwietnia 2022
(piątek-sobota)**

Razem możemy posprzątać naszą gminę i sprawić,
że z najbliższego otoczenia znikną śmieci, które
niszczą środowisko i zagrażają naszemu zdrowiu!

Dzięki EKOAKCJI wszystkim mieszkańcom
będzie żyło się lepiej!

Informacji na temat
EKO Akcji udziela:
Sebastian Sierka
☎ 692 776 677

